

Prevence rušivého chování 3

sem_4

Cíl – popsat a vysvětlit tvorbu třídního
společenství jako způsob prevence
rušivého chování

Ve skupině diskutujme o zažitých situacích.

Co Vás zaujalo?

Jak byste postupovali ve své třídě?

Společenství (komunita) ve třídě

rozvoj vztahů, vytváření
soudržnosti, pocitu
sounáležitosti a přijetí pro
každého ...

Výukový kruh + diskusní kruh
rozvoji znalostí a dovedností,
komunitní kruh.

---

dostatek příležitostí komunikovat

---

poznávat se

---

spolupracovat

---

zažívat společné oslavy, úspěchy

řešit společné problémy

Komunitní kruh jako prostředek prevence

- lepší komunikace mezi žáky a učiteli a mezi dětmi navzájem,
- rozvoje vztahů, emocionality, vytváření soudržnosti.
- o každodenních činnostech, drobných úspěších nebo zálibách pro navození uvolněné atmosféry.
- o zážitcích z víkendu apod. zařazovat aktuální témata.

1. Naplánované zaměření.
2. Úvodní promluva k tématu.
3. Prostor (kruh) – všichni na sebe vidí.
4. Pravidla pro jednotlivé promluvy (délka, předávání slova apod.).
5. Kruh s vyjádřením neverbálním a/nebo uměleckými prostředky.
6. Reflexe.

Prevence rušivého chování

Podporujeme vznik a rozvoj třídního společenství **JAK?**

potřeba někam náležet:

- navázat a udržovat důvěryplné vztahy se svými vrstevníky i dalšími lidmi,
- úspěšnost ve vztazích ovlivňuje životní spokojenost,
- osvojování hodnotového systému společenství, navazování a udržování vztahů pro další život.

Problémoví žáci často potřebují **pomoc učitele** při nastolení situací pro pozitivní přátelské vztahy.

Budování třídního společenství i rozvoj identity každého jedince

Třídní rituály zaměřené
na pocit důležitosti
všech jejich členů

- podpora a rozvíjení vnímání hodnoty sebe sama a druhých,
- důstojné jednání s každým žákem a vysoké nároky na jeho chování.

Problémoví žáci - často pocit nízké hodnoty pro ostatní.

Chováním provokují reakce u učitelů i svých vrstevníků - pocit nedostatečnosti a nízké hodnoty je posilován.

Málokdy se „poučí“, utvrdí se ve svém „nedobrém“ chování.

Základem jsou pravidla a jejich důsledné uplatňování

https://www.google.com/search?q=t%C5%99%C3%ADdn%C3%AD+pravidla+obr%C3%A1zky&tbm=isch&hl=cs&sa=X&ved=2ahUKEwjJ9yghuWEAxWS_o_OHHUM2Bz8QrNwCKAB6BQgBEP4B&biw=1263&bih=551

Tvorba pravidel třídy společně (lze stvrdit podpisy učitelů i žáků).

Formulace pravidel **jazykem žáků**,

- dostatečně **probrat, jak „vypadá“** jeho dodržování i nedodržování.
- ve dvojici lze **trénovat**, jak vypadá „naslouchání“ druhému a zažít si, jak vypadá nenaslouchání;
- **rozhovor nad zkušenostmi žáků** a vypsání si konkrétních podob aktivního naslouchání a porušení tohoto pravidla.

Průběžná **práce s pravidly, diskuse** o tom, jak se je daří plnit apod.

Prodiskutovat **tresty** po nedodržování pravidel, důsledně uplatňovat.

Příklady pravidel

1. NEKŘIČÍME

2. MLUVÍME
SLUŠNĚ

3. DBÁME NA
OSOBNÍ HYGIENU

4. UMÍME
NASLOUCHAT

5. NEUBLIŽUJEME
DRUHÝM (téma
šikany)

6. KAMARÁDÍME
SPOLU

7. DBÁME NA
BEZPEČNOST

8. UDRŽUJEME
POŘÁDEK

9. POUŽÍVÁME
KOUZELNÁ
SLOVÍČKA

10. PŘEMÝŠLÍME

11. POMÁHÁME
SI

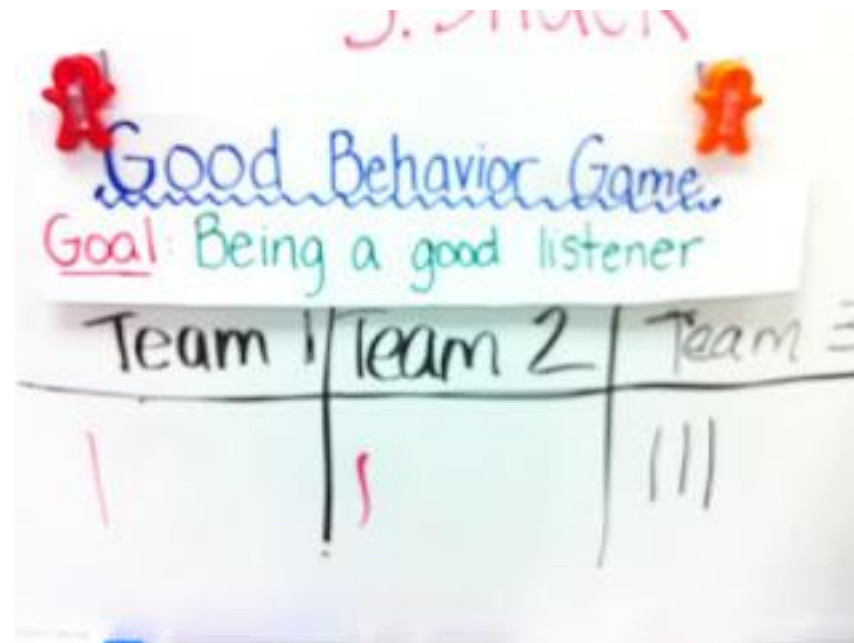
12. JSME AKTIVNÍ

13. MÁME
DOBROU NÁLADU

14. HRAJEME FÉR

Good Behavior Game (GBG) - z workshopu Systémy pro řešení náročného chování dr. Jana Nehyby –leden 2024.

- Good Behavior Game (GBG) je systém řízení chování ve třídě, založený na principu pozitivního posilování, které má za cíl snížit problémové chování a zvýšit prospěšné chování mezi žáky.
- Vychází z tradice behaviorismu.
- GBG byla vyvinuta v roce 1969 americkou psycholožkou Muriel Saunders.

Principy GBG

Good Behavior Game (GBG) - 7 RCT studií (4700 žáků)

(metaanalýza, Smith et al., 2019) z workshopu Systémy pro řešení náročného chování dr. Jana Nehyby
–leden 2024.

- Třída je rozdělena do **dvou nebo více týmů** (3-6 žáků v týmu): náhodně nebo na základě charakteristik žáků, po dni se mohou střídat.
- Učitel (nebo s třídou) **stanoví pravidla** pro dobré chování - viz dále.
- **Učitel pozoruje chování žáků a uděluje body** týmům za pozitivní chování. Může také upozornit na nežádoucí chování, ale neuděluje za to žádné tresty či záporné body.
- Body jsou **zaznamenávány na viditelném místě**, aby žáci měli přehled o aktuálním stavu hry - motivace ke spolupráci a podpoře dobrého chování ve svém týmu.
- Na konci hry nebo předem stanoveného časového období (např. týden) je vyhodnoceno, který tým získal nejvíce bodů. **Vítězný tým dostává odměnu**, například drobný dárek, výjimečná aktivita nebo privilegium.

Poznámka k privilegiím jako formě odměny

(z workshopu Systémy pro řešení náročného chování dr. Jana Nehyby –leden 2024).

- **Privilegia** – zvýhodněný přístup ke zdrojům, které mi umožňují naplňovat potřeby, jako jsou věci, finance, čas, význam, který mému hlasu dávají druzí lidé, i moje schopnosti jako třeba sebedůvěra, kritické myšlení a podobně.
- Pokud privilegia máme, bereme je jako normu a neuvědomujeme si je. Zato lidé, kteří se cítí být na okraji, ať už ve společnosti nebo v konkrétní skupině, si jsou moc dobře vědomi toho, co jim tzv. chybí do „normálu“. ([Malířová, 2022](#))

Pravidla chování – návrhy

(z workshopu Systémy pro řešení náročného chování dr. Jana Nehyby – leden 2024).

Naslouchej, když mluví učitel nebo spolužák

Zvedni ruku, pokud chceš mluvit

Pracuj tiše a soustředěně

Dodržuj třídní pravidla a pokyny

Spolupracuj s členy svého týmu

Řeš konflikty klidně a respektováním druhých

Respektuj třídní majetek a majetek druhých

Pomáhej ostatním, pokud potřebují

Autoritativní přístup – o všem rozhoduje bez diskuse učitel. Podporuje to v žácích závislost, poslušnost a podřizování se ze strachu.

Permisivní přístup – vše se řídí podle žáků; u nich pak roste sobeckost a ztrácejí respekt.

Demokratický přístup – učitel podněcuje k samostatné činnosti a podporuje žákovu iniciativu. Ve skupinách se často diskutuje, učitel má tedy větší přehled o přáních a potřebách žáků a o jejich individualitě a má tak pro ně větší pochopení.

Jakým způsobem přispíváme k budování společenství?

Zařadit určité rituály (přání každému k svátku či narozeninám, říci něco o sobě, přání či dárek „šitý na míru“).

Účast na sportovním utkání, koncertech či výstavách svých žáků a ocenění jejich činností a úspěchů.

Pomoc nemocnému spolužákovi, dopis nepřítomné spolužačce, překvapení pro úspěšného žáka.

Pořizování záznamů o těchto činnostech.

Pomáhání si

- Třídní společenství - na principu vzájemné závislosti jeho členů a pomáhání si (např. doučování).
Pomoc lidem i mimo třídu.
- Pocit radosti z „dobré věci“ - problémovým žákům pomáhá vybudovat úctu ostatních a vědomí vlastní hodnoty.
- Učitelé jako vzor chování – být vstřícní a nápomocní svým žákům i jiným lidem.
- Význam spolupráce pro předcházení rušivého chování.